

Milli Məclisin iclasında

Büdcə zərfinə daxil olan qanun layihələri ikinci oxunuşda qəbul edilib

Dekabrın 2-də Sahibə Qafarovanın sədrliyi ilə Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirilib. İclasda hökumət üzvləri iştirak ediblər. Əvvəlcə, cari məsələlərlə bağlı müzakirələr aparılıb. Müzakirələrdə deputatlar Rövşən Muradov, Nigar Arpadaralı, Tahir Mirkişili, Soltan Məmmədov, Könül Nurullayeva, Şahin Seyidzadə, Jalə Əliyeva, Kamal Cəfərov, Bəhrüz Məhərrəmov, Hikmət Məmmədov çıxış ediblər.

Deputatlar vurğulayıblar ki, Ulu Önder Heydər Əliyevin layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan keyfiyyət-cə yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. 44 günlük Vətən müharibəsində xalq öz Prezidentini ətrafında birləşdi, topraqlarımızı işğaldan azad edərək tarixi ədaləti bərpa etdi. Əldə edilmiş uğurlardan biri də 2020-ci il noyabrın 10-da imzalanmış Birgə Bəyanata uyğun olaraq dekabrın 1-də Laçın rayonunun döyüşsüz işğaldan azad edilməsidir.

Bildirilib ki, regional və global səviyyədə sülhün, təhlükəsizliyin və əməkdaşlığın təşviqi Azərbaycanın xarici siyasətinin prioritet istiqamətlərindəndir. Vətən müharibəsindən sonra Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərində yaranmış reallıq sülh gündəliyini inkişaf etdirmək üçün yeni imkanlara yol açır. Sülh müqaviləsinin imzalanması, sərhədlərin delimitasiya və demarkasiya prosesinin başa çatdırılması, kommunikasiyaların açılması və regional iqtisadi əməkdaşlıq üçün müntəb şərait yaradılıb. Bununla yanaşı, postmüharibə dövründə ölkəmiz beynəlxalq təşkilatlarla sıx əməkdaşlıq edir, azad olunmuş ərazilərin minalardan təmizlənməsi, infrastrukturun bərpası, keçmiş məcburi köçkünlərin öz yurdlarına qayıdışı kimi məsələlərdə qətiyyətli mövqe nümayiş etdirir.

Çıxışlarda BMT-nin iqlim dəyişmələri ilə bağlı konfransının global əhəmiyyəti, ötən il Azərbaycanın COP29 konfransına uğurlu evsahibliyi, COP30 çərçivəsində Azərbaycan nümayəndə heyətinin fəaliyyəti barədə söz açılıb. Həmçinin bu günlərdə Bakıda keçirilmiş Türk Dövlətləri Təşkilatının Media və informasiya üzrə məsul nazirlərinin və yüksək vəzifəli rəsmilərinin 7-ci toplantısının əhəmiyyətindən bəhs edilib, Səudiyyə Ərəbistanında keçirilən VI İslam Həmrəyliyi Oyunlarında iştirak etmiş Azərbaycan idmançılarının müxtəlif yarışlarda əldə etdiyi nailiyyətlər diqqətə çatdırılıb. Məillət vəkilləri, Azərbaycan dilinin inkişafı, bəzi təhriir olunmuş toponimlərin bərpası, bu baxımdan, coğrafi adların mənşəyinin araşdırılması istiqamətində zəruri tədbirlərin görülməsinin vacibliyi ilə də bağlı fikirlərinə bölüşüblər.

Sonra Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova gündəliyə 6 məsələnin - 2026-cı ilin dövlət büdcəsi və büdcə

zərfində olan qanun layihələrinin ikinci oxunuşda daxil edildiyini bildirib. O, birinci məsələnin "Azərbaycan Respublikasının 2026-cı il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsi olduğunu nəzərə çatdırıb.

Parlamentin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Azər Əmiraslanov qanun layihəsi barədə məlumat verib. Bildirib ki, "Azərbaycan Respublikasının 2026-cı il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsi həm komitələrdə, həm də Milli Məclisin plenar iclasında birinci oxunuşda geniş və konstruktiv şəkildə müzakirə olunub. Qeyd edib ki, müzakirələr zamanı millət vəkiliəri çıxış edərkən bəzi təkliflər irəli sürüblər. Komitə sədri səsləndirilən fikirlərin sahəvi, regional və ictimai karakter daşdığını və bunun dövlət büdcəsi üçün əlavə maliyyə öhdəliyi yaratdığını, eyni zamanda ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafına, dövlət siyasətinin müxtəlif istiqamətlər üzrə təkmilləşdirilməsinə, o cümlədən regionlarda mövcud problemlərin həllinə xidmət etdiyini söyləyib. O, deputatlar tərəfindən qaldırılan bəzi məsələlərin aidiyyəti dövlət qurumları tərəfindən nəzərdən keçirildiyini deyib.

İclasda bu məsələ ətrafında müzakirələr aparılıb. Komitə sədrləri Siyavuş Novruzov, Zəhid Oruc, deputatlar Qüdrət Həsənzadə, Ziyad Səmədzadə, Elçin Mirzəbəyli, Zaur Şükürov, Günay Ağamalı, MəhİR Süleymanlı, Kamal Cəfərov, Tamam Cəfərova, Azər Kərimli, Vüqar Rəhimzadə, Tənzilə Rüstəmxanlı, Aydın Hüseynov, Samir Vəliyev, Səbinə Salmanın, Mehriban Vəliyeva çıxış edəblər.

Fasilədən sonra davam edən müzakirələrdə deputatlar Əminə Ağazadə, Cavanşir Paşazadə və Nurlan Həsənov gələn ilin dövlət büdcəsi ilə bağlı fikirlərini bildiriblər.

Deputatlar 2026-cı il üçün nəzərdə tutulan dövlət büdcəsinin Azərbaycanın gələcək inkişafının, iqtisadi təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə,

milli maraqların qorunmasına, əhalinin həyat səviyyəsinin daha da yüksəlməsinə xidmət edəcəyini bildiriblər. Qeyd olunub ki, layihədə dövlət büdcəsinin parametrlərinin, makroiqtisadi göstəricilərin yüksəlməsi, büdcənin sosialyönümlüüy, habelə büdcə xərclərinin ÜDM-də payının artdığı müəhəd edilir. Əhalinin sosial müdafiəsinin ildən-ilə güclənməsinin strateji vəzifələrdən olduğu və bu istiqamətdə ardıcıl tədbirlərin həyata keçirildiyi vurğulanıb.

Azərbaycan Prezidentinin müəyyənləşdirdiyi sosial-iqtisadi inkişaf və milli təhlükəsizlik strategiyası çərçivəsində hərbi potensialımızın gücləndirilməsi, milli təhlükəsizliyin təmin edilməsi kimi istiqamətlərin diqqət mərkəzində saxlandığı qeyd edilib. İşgaldan azad edilmiş ərazilərimizdə bərpa və quruculuq işlərinə müvafiq vəsaitin nəzərdə tutulması vacib məqamlardan hesab olunub.

Deputatlar növbəti ilin büdcə layihəsinin kifayət qədər zəngin və əhatəli olduğunu, həyatın bütün sahələrinin inkişaf etdirilməsi baxımından maliyyə imkanlarını özündə ehtiva etdiyini bildiriblər, bəzi qeyd və təkliflərini səsləndiriblər.

Müzakirələrin yekununda "Azərbaycan Respublikasının 2026-cı il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsi səsə qoyularaq ikinci oxunuşda qəbul edilib.

İclasda çıxış edən maliyyə naziri Sahil Babayev Milli Məclisin plenar iclaslarında 2026-cı ilin dövlət büdcəsi layihəsinin birinci və ikinci oxunuşlarda müzakirəsi zamanı qaldırılmış məsələlərə münasibət bildi-

rib. Nazir Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfertin azaldı-
masının bundan sonra da davam etdi-
riləcəyini diqqətə çatdırıb, dövlət
büdcəsinin cari xərclərinin qeyri-
neft gəlirləri hesabına ödənilməsi,
neftin və qazın qiymətlərinin proq-

nozlaşdırılması, qeyri-neft sektorunun inkişafı üçün vergi yükünün optimallaşdırılması, mizdla işləyən əhalinin gəlir vergisi sahəsində tət-

biq edilən güzəştlər və digər məsələlər barədə deputatların qaldırdıqları məsələlərə aydınlıq gətirib.

Nazir həmçinin dövlət büdcəsinin investisiya yönümlülüyünün qorunmasının, Böyük qayıdış proqramının icrasının, dövlət büdcəsinin sosial yönümlülüyünün, büdcədə təhsil, sosial müdafiə, sosial təminat, səhiyyə xərclərinin artırılmasının vətəndaşların rifahının daha da yüksəldilməsinə xidmət etdiyini bildirib, əhalinin tibbi sığorta ilə əhatə olunması ilə bağlı görülmüş işləri diqqətə çatdırıb.

Parlamentin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyev gündəliyin növbəti iki məsələsini - "Dövlət sosial müdafiə fondunun 2026-cı il büdcəsi haqqında" və "İşsizlikdən sığorta fondunun 2026-cı il büdcəsi haqqında" qanun layihələrini ikinci oxunuşda təqdim edib. Bildirib ki, Dövlət Sosial Müdafiə Fondu (DSMF) 2026-cı il üçün gəlirləri 8 milyard 323 milyon manat təşkil etməklə, cari ilin proqnoz göstəricisi ilə müqayisədə 705,7 milyon manat (9,3 faiz) çoxdur. DSMF-nin 2026-cı il üçün nəzərdə tutulan xərcləri isə 8 milyard 483 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu göstərici cari ilə nisbətən 807 milyon manat və ya 10,5 faiz artıqdır.

Diqqətə çatdırılıb ki, əmək pensiyalarının orta aylıq məbləğinin 2025-ci ildə 540 manat, 2026-cı ildə isə 590 manat olacağı gözlənilir.

Növbəti ildə yaşa görə pensiyanın orta aylıq məbləğinin cari ildəki 576 manatdan 629 manata yüksəlməsi proqnozlaşdırılır.

Sonra Musa Quliyev İşsizlikdən Sığorta Fondunun (İSF) 2026-cı il büdcə layihəsinin parametrlərini diqqətə çatdırıb. O deyib ki, gələn il işsizlikdən Sığorta Fondunun xərcləri 266,4 milyon manat həcmində proqnozlaşdırılır ki, bu da 2025-ci ilin göstəricilərinə nisbətən 5,7 milyon manat çoxdur.

Fondun xərclərinin 13 istiqaməti əhatə edəcəyini söyləyən komitə

sədi gələn ildə işsizliyə görə sığorta ödənişlərinin həcmi 28 milyon manat olmaqla, cari ildəkindən 11 milyon manat, yaxud 65 faiz çox proqnozlaşdırıldığını diqqətə çatdırıb. İSF-in xərclərinin 77 milyon manatı, yaxud 28,9 faizi özünüməşğulluq tədbirlərinin maliyyələşməsinə yönəldiləcək. İSF-in 2026-cı il büdcə xərclərindən 26 milyon manatı peşə hazırlığı və əlavə təhsilə təşkil xərclərinin maliyyələşməsinə yönəldiləcək.

Çıxışının sonunda komitə sədrinə qanun layihələrinin birinci oxunuşu barədə məlumat verib. Bildirib ki, deputatlar layihələrin dəstəkləməsi, həmçinin sosial müdafiə və təminatla bağlı bir sıra təkliflər səsləndirmişlər. Milli Məclis Sədrinin tapşırığına uyğun olaraq, həmin deputatlar komitə iclasına dəvət olunmuş, bütün suallar aidiyyəti qurumların səlahiyyətli nümayəndələri tərəfindən ətraflı cavablandırılmışdır.

İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Azər Əmiraslanov hər iki fondun büdcələrinin icmal büdcənin və büdcə zərfinin mühüm tərkib hissəsi olduğunu deyib, hər iki layihə ilə bağlı rəhbərlik etdiyi komitənin müsbət rəyini açıqlayıb.

"Dövlət sosial müdafiə fondunun 2026-cı il büdcəsi haqqında" və "İşsizlikdən sığorta fondunun 2026-cı il büdcəsi haqqında" qanun layihələri ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq ikinci oxunuşda qəbul olunub.

İclasda ömək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Anar Əliyev çıxış edərək, Prezident İlham Əliyevin siyasətində insan amininin prioritet təşkil etdiyini vurğulayıb. O, ölkəmizdə sosial müdafiə, məşğulluq, ömək mənasibətləri sahəsində davamlı işlərin görüldüyünü, ötən müddət ərzində 4 milyon vətəndaşımızı əhatə edən 4 sosial islahat paketinin həyata keçirildiyini söyləyib.

Nazir bildirib ki, bu islahatların davamı olaraq 2025-ci ilin əvvəlindən başlayaraq, sosial sahədə 5-ci sosial islahat zərfinin icrasına başlanı-

lib. Bu çərçivədə 1,9 milyon şəxs əhatə edən və 885 milyon manat vəsaiti özündə ehtiva edən, həmçinin pensiyaların indeksləşdirilməsi də nəzərə alınaraq, 1,4 milyard manatlıq sosial islahat zərfi həyata keçirilib. Ölkənin cari ildə minimum əməkhaqqının, minimum pensiyaların, sosial müavinətin və təqaüd ödənilməsinin, tələbə təqaüdlərinin, ünvanlı dövlət sosial yardımının, ölkə üzrə yaşayış minimumunun, ehtiyac meyarının artırılması ilə bağlı rəqəmləri də səndədir.

İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Azər Əmiraslanov "Azərbaycan Respublikasında 2026-cı il üçün yaşayış minimumu haqqında" qanun layihəsini (ikinci oxunuş) təqdim edib. Bildirib ki, layihəyə əsasən, yaşayış minimumunun məbləği ölkə üzrə 300 manat, əmək qabiliyyətli əhali üçün 317 manat, pensiyaqəbul üçün 245 manat, uşaqlar üçün 260 manat məbləğində müəyyən edilir. Komitə sədri qeyd edib ki, yaşayış minimumunun artım məbləğləri gələn il üçün proqnozlaşdırılan inflyasiyanın səviyyəsini üstələyir.

Əmək və sosial siyasət komitəsi-
nin sədri Musa Quliyev məsələyə
dair bu komitənin müsbət rəy verdiyi-
ni bildirdikdən sonra qanun layihəsi
ikinci oxunuşda qəbul edilib.

Komitə sədri Musa Quliyev həmçinin "Azərbaycan Respublikasında 2026-cı il üçün ehtiyac meyarının həddi haqqında" qanun layihəsini (ikinci oxunuş) təqdim edib. O, gələcək il üçün ünvanlı dövlət sosial yardımını

nin təyin edilməsi məqsədilə müəyyən olunan ehtiyac meyarının həddinin 5,3 faiz artırılaraq 300 manata çatdırıldığını bildirib.

İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin məsələ barədə rəyi səndirildikdən sonra qanun layihəsi ikinci oxunusda qəbul edilib.

Sonra komitə sədri Azər Əmiraslanov Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində, "Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatının statusu haqqında", "Sosial sığorta

haqqında", "Hərbi qulluqçuların dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında", "Məhkəmə və hüquq-mühafizə orqanları işçilərinin dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında", "Tibbi sığorta haqqında", "Dövlət rüsumu haqqında", "Şəkərli diabet xəstəliyinə tutulmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında", "Azərbaycan Respublikasının diplomatik nümayəndəliklərində və konsulluqlarında xidmət keçən diplomatik xidmət orqanı əməkdaşlarının dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında", "Hemofiliya və talassemiya irsi qan xəstəliklərinə düçar olmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında", "Sığorta fəaliyyəti haqqında", "İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarında icbari sığorta haqqında", "Dağınıq skleroz xəstəliyinə tutulmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında", "Uşaqların icbari dispanserizasiyası haqqında", "Gömrük tarifi haqqında", "Nəğdsiz hesablaşmalar haqqında" və "Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini (ikinci oxunuş) təqdim edib.

Diqqətə çatdırılıb ki, Vergi Məcəlləsinə təklif olunan dəyişikliklər qeyri-neft özəl sektorunda əməkhaqqı gəlirləri üzrə fiskal yükün tənzimlənməsini, Naxçıvan Muxtar Respublikasında sahibkarlıq fəaliyyətinin təşviq edilməsini, kənd təsərrüfatına dəstəyin artırılmasını, balıqçılıq inkişaf etdirilməsini, yerli avtomobil istehsalının dəstəklənməsini, media fəaliyyətinə dəstəyin davam etdirilməsini, aksizli malların siyahısının genişləndirilməsini nəzərdə tutur.

Layihədə nəğdsiz əməliyyatların stimullaşdırılması, kiçik və orta sahibkarlığın dəstəklənməsi, qanunsuz sahibkarlıqla mübarizə, könüllü açıqlama sisteminin əhatəsinin genişləndirilməsi, dövlət-özəl tərəfdaşlığı layihələrinin stimullaşdırılması və digər institusional xarakterli müddəalar da öz əksini tapıb.

Komitə sədri Vergi Məcəlləsinə və digər qanunlara dəyişikliklərin 2026-cı ilin büdcə zərfinin əsas tərkib hissəsi olaraq büdcənin parametrləri ilə bilavasitə bağlı olduğunu, əsasən, tənzimləyici və təşviqedicili xarakter daşıdığını, vergi inzibatçılığının yaxşılaşdırılmasına xidmət etdiyini bildirib.

Bu məsələ ilə bağlı Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu, Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə, Səhiyyə, Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr, Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitələrindən müsbət rəy verdikləri diqqətə cəldirilib.

Qanun layihəsi səsə qoyularaq
ikinci oxunuşda qəbul edilib.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"